

PIERWSZY MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ NIEMATERIALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Posted on 17 października 2024

W Łazienkach Królewskich w Warszawie trwają obchody pierwszego Międzynarodowego Dnia Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego. Wydarzenie, zainicjowane przez Polskę podczas 217. sesji Rady Wykonawczej UNESCO, zgromadziło przedstawicieli instytucji kultury, ekspertów oraz depozytariuszy, aby podkreślić znaczenie niematerialnego dziedzictwa kulturowego w budowaniu tożsamości społecznej.

Obchody rozpoczęły się konferencją w Królewskiej Galerii Rzeźby, podczas której poruszono najważniejsze kwestie związane z ochroną niematerialnego dziedzictwa, w tym tematykę praw autorskich oraz zagrożeń wynikających z komercjalizacji tradycyjnych wzorów i technik rzemieślniczych.

Konferencję otworzyła Marlena Happach, dyrektorka Narodowego Instytutu Dziedzictwa, która w swoim wystąpieniu podkreśliła, jak ogromną rolę w ochronie dziedzictwa niematerialnego pełnią jego depozytariusze:

„W przypadku dziedzictwa materialnego, takiego jak rzeźby czy architektura, wystarczy utrzymywać status quo, a dziedzictwo niematerialne żyje, bo Państwo, Depozytariusze, tym żyjecie. Dziękuję za Państwa wytrwałość, przywiązanie i pracę, które pozwalają utrzymywać te tradycje”.

Odniosła się również do tematyki wystąpień programowych:

„Nasze dzisiejsze spotkanie ma służyć pogłębieniu wiedzy o tym, w jaki sposób można dziedzictwo niematerialne chronić, szczególnie w kontekście praw autorskich. Wartość Państwa twórczości tkwi w tym, że powstaje w miejscu narodzin tradycji i jest własnoręcznym dziełem twórców, którzy wkładają w nią swoje umiejętności, serce i prawdziwy talent.”

Wśród prelegentów znaleźli się wybitni eksperci, którzy podjęli szeroki zakres tematów związanych z niematerialnym dziedzictwem. Prof. Wojciech Kowalski z Narodowego Instytutu Dziedzictwa odpowiedział na pytanie, czym jest rzemiosło artystyczne w świetle prawa. Przedstawił zagadnienia dotyczące wyrobów rzemieślniczych jako utworów, autorskich praw osobistych i sposobów dochodzenia tych praw.

Prof. Kinga Czerwińska z Uniwersytetu Śląskiego omówiła wyzwania związane z docenianiem i ochroną tradycji w kontekście ich współczesnego wykorzystania, wskazując na delikatną granicę między praktykowaniem a przywłaszczaniem kultury.

Lucyna Ligocka-Kohut, założycielka Centrum Koronki Koniakowskiej, zaprezentowała 140-letnią historię koronki koniakowskiej, podkreślając, że fenomen koronki to społeczność koronczarek, dzisiaj licząca około 700 artystek, które tak jak sto lat temu spotykają się i heklują. Depozytariuszka zwróciła uwagę na to, że dziedzictwo niematerialne to nie tylko sama koronka jako wyrób, ale też wiedza i umiejętności przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Ostatni prelegent, Bogdan Jasiński z Muzeum Wsi Opolskiej, podzielił się swoimi refleksjami na temat ochrony praw autorskich w tradycyjnym wzornictwie opolskim, które jest ważnym elementem regionalnej tożsamości.

Po konferencji odbyła się debata, która skupiła się na poszukiwaniu synergii między tradycyjnymi wartościami a nowoczesnymi trendami. Wieczorem, w Teatrze Królewskim depozytariusze niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz pracownicy sektora kultury odbiorą odznaczenia z rąk sekretarza stanu w MKiDN Bożeny Żelazowskiej, Generalnej Konserwator Zabytków.

Międzynarodowy Dzień Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego to nie tylko święto tradycji, ale także platforma do wymiany wiedzy i doświadczeń. Dzięki zaangażowaniu depozytariuszy, ekspertów oraz instytucji, wydarzenie zainicjowało dialog nad ochroną i adaptacją niematerialnego dziedzictwa do współczesnych warunków. W efekcie zostanie podniesiona społeczna świadomość na temat wartości tradycji, co w dłuższej perspektywie przyczyni się do silniejszej identyfikacji lokalnych wspólnot z ich kulturowym dziedzictwem. Podczas obchodów tego dnia wielokrotnie podkreślano, że niematerialne dziedzictwo jest fundamentem budowania wspólnot, łączącym przeszłość z przyszłością, a jego ochrona jest kluczowa dla zachowania różnorodności kulturowej.

Marlena Happach, dyrektorka Narodowego Instytutu Dziedzictwa otwiera pierwszy Międzynarodowy Dzień Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego, fot. Magda Starowieyska

prelekcja prof. Wojciech Kowalskiego z Narodowego Instytutu Dziedzictwa, fot. Magda Starowiejska

prelekcja prof. Kingi Czerwińskiej z Uniwersytetu Śląskiego, fot. Magda Starowiejska

Lucyna Ligocka-Kohut, założycielka Centrum Koronki Koniakowskiej, fot. Magda Starowieyska

Bogdan Jasiński z Muzeum Wsi Opolskiej, fot. Magda Starowieyska

Maria Samsel, dyrektorka Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce, Marlena Happach, dyrektorka NID oraz depozytariuszka dziedzictwa niematerialnego Czesława Kaczyńska, fot. Magda Starowiejska